

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1234/2016
22.09.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Верољуб Ђукић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији су пуномоћник Срђан Миланов, адвокат из ..., ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 100/16 од 03.02.2016. године, у седници већа одржаној 22.09.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 100/16 од 03.02.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П1 15/14 од 14.10.2015. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је тужена приликом избора ђака генерације у школској ... години дискриминаторски поступала према тужиоцу и да се наложи туженој да тужиоцу на име правичне накнаде нематеријалне штете проузроковане дискриминаторским поступањем, исплати укупно 1.050.000,00 динара и то: по основу претрпљених душевних болова због повреде части, угледа и права личности 500.000,00 динара, по основу претрпљених душевних болова због повреде равноправности 200.000,00 динара, по основу претрпљених душевних болова због повреде достојанства 150.000,00 динара и по основу умањења опште животне активности 200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе тужену да пресуду донету по овој тужби о свом трошку објави у дневном листу „Политика“ без икаквог одлагања, а најкасније у другом броју дневне штампе од дана правоснажности пресуде. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка од 168.650,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 100/16 од 03.02.2016. године жалба тужиоца је одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Против правоснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на друге битне повреде правила поступка ревизијом се одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био ученик тужене, школовање је завршио школске ... године, припадник је ромске етничке заједнице. Комисија тужене је спровела поступак избора ђака генерације за ... годину, па је после рангирања на основу постигнутих резултата, за ђака генерације проглашена ученица ВВ са утврђена 44 бода, док је тужилац био на другом месту са утврђених 36 бодова. Тужилац је био незадовољан извршеним рангирањем па је туженој поднео жалбу, која је одбијена решењем од 10.06.2011. године. Затим је тужилац упутио жалбу Министарству просвете – Одељењу за инспекцијске послове и надзор у установама средњег образовања. Према обавештењу просветног инспектора од 22.06.2011. године наводи тужиоца нису основани. Такође, тужилац је упутио притужбу Заштитнику грађана 05.09.2011. године. Актом Заштитника грађана бр. ... од 18.09.2012. године утврђено је да је тужена начинила пропуст у раду на штету бившег ученика АА, тако што је неправилно извршила рангирање ученика приликом одлучивања о додели награде „Ученик генерације“ за школску ... годину, услед чега је АА неправилно и неосновано остао ускраћен за ову награду. Стога је Заштитник грађана туженој упутио препоруку да поново спроведе рангирање за доделу награде и да се тужена у писменој форми извини АА за учињени пропуст. По оцени Заштитника грађана тужена је погрешно бодовала ученицу ВВ када јој је доделила бодове за успех на једном такмичењу иако није располагала са одговарајућим документом – дипломом. Поступајући по препоруци Заштитника грађана, у поновљеном поступку рангирања, новоформирана Комисија тужене сачинила је 08.11.2012. године ранг листу према којој тужилац и ВВ имају једнак број бодова – по 36, па су обоје добили награду „Ученик генерације“ за ... годину. Осим тога, тужена је 14.11.2012. године тужиоцу упутила писмено извињење због учињених пропуста. Тужбу за заштиту због дискриминације тужилац је поднео 26.04.2013. године, када је већ био студент Медицинског факултета у ....

Полазећи од наведеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили одредбе члана 2. став 1. тачка 1. и члана 6. у вези са чланом 12. и 24. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ бр. 22/09), када су одбили захтев за заштиту од дискриминације.

Појам дискриминације односно дискриминаторског поступања дефинисан је одредбом члана 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације, према којој дискриминација и дискриминаторско поступање означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање

односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима.

Одредбом члана 6. Закона о забрани дискриминације прописано је да непосредна дискриминација постоји ако се лице или група лица, због његовог односно њиховог личног својства у истој или сличној ситуацији, било којим актом, радњом или пропуштањем, стављају или су стављени у неповољнији положај или би могли бити стављени у неповољнији положај.

Према члану 12. истог закона, забрањено је узнемиравање и понижавајуће поступање које има за циљ или представља повреду достојанства лица или групе лица на основу њиховог личног својства, а нарочито ако се тиме ствара страх или непријатељско, понижавајуће и увредљиво окружење.

Према члану 24. став 1. наведеног закона, забрањена је дискриминација националних мањина и њихових припадника на основу националне припадности, етничког порекла, верских уверења и језика.

С обзиром на наведене законске одредбе, правилно су нижестепени судови закључили да нема основа утврђење да је тужена дискриминисала тужиоца због његове припадности ромској националној мањини, тако што је, после првог рангирања, награду „Ученик генерације“ доделила ученици ВВ, а не њему.

У поступку доделе награде тужена је рангирала кандидате, тако што је ученици ВВ неосновано признала осам бодова, који пропуст није утврђен у поступцима по жалбама тужиоца поднетим туженој и Просветној инспекцији, већ тек у поступку пред Заштитником грађана по притужби тужиоца, после чега је тужена на основу новог рангирања и тужиоцу доделила награду „Ученик генерације“ и упутила писмо извињења, чиме је благовремено и у целости поступила по препоруци Заштитника грађана. По оцени Врховног касационог суда, ове околности указују да је тужилац, користећи доступна правна средства заштите, остварио право за које је тврдио да му припада, и то пре подношења ове тужбе. Имајући ово у виду, као и околност да је тужилац у тужби навео да га „током школовања нико од запослених (тужене) није питао за националну припадност,“ а у исказу пред судом (рочиште од 12.03.2015. године) да „током школовања није осетио тај дискриминаторски положај,“ ревизијски суд оцењује да је утврђени пропуст тужене у поступку доделе награде „Ученик генерације“ настао због погрешне примене правила о рангирању, а не због етничке припадности тужиоца. Наиме, наспрам овог изолованог пропуста тужене, који је отклоњен благовремено и у целости по указивању Заштитника грађана, стоји четворогодишње школовање тужиоца код тужене, што је дуг период, а у коме

није било поступања тужене које би сам тужилац квалификовао као дискриминаторско. С обзиром на наведено, правилан је став нижестепених судова да чињеницама наведеним у тужби и истакнутим током поступка, као и изведеним доказима, тужилац није у смислу члана 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, учинио вероватним да је према њему учињена дискриминација због етничке припадности.

Осим тога, тужилац посебно у ревизији указује да његову тврдњу о дискриминацији потврђује исказ директорке тужене школе садржан у акту просветног инспектора од 22.06.2011. године, у коме је наведено да је у поступку инспекцијског надзора директорка тужене изјавила просветном инспектору да су тужилац и његова сестра док је била ђак „као Роми од стране директорке и свих професора максимално сагледавани.“ По оцени Врховног касационог суда, наведени цитат нема дискриминаторско значење у смислу члана 12. Закона о забрани дискриминације.

У време када је тужена спроводила поступак избора ђака генерације за школску ... годину, на снази је била „Стратегија за унапређивање положаја Рома 2009-2015“ објављена у „Службеном гласнику РС“ бр. 27/09. Ово је стратешки документ који је донела Влада Републике Србије са циљем стварања услова за социјалну укљученост, смањење сиромаштва и сузбијање дискриминације Рома и Ромкиња, односно стварања услова за пун приступ остваривању људских права лица ромске националности. Због дуготрајног утицаја неповољних социјално-економских чинилаца припадници ромске националности се налазе у стању неједнакости и друштвене искључености, због чега су потребне мере позитивне акције које ће им омогућити да превазиђу препреке у вези са приступом образовању, запошљавању, здравственој заштити и другим областима друштвеног живота. Иако припадник ове друштвене групе, тужилац очигледно због својих интелектуалних способности остварује изванредна постигнућа и стога вероватно неће бити корисник Стратегије или друге сличне мере, нити ће му бити потребно посебно „сагледавање“ на путу друштвене афирмације. У том контексту разумљиво је да је његов доживљај цитиране изјаве директорке тужене негативан, међутим, по оцени ревизијског суда, како је та изјава изречена у поступку инспекцијског надзора у коме је разматрана и оптужба за дискриминацију, она (изјава) значи да ученици ромске националности нису дискриминисани, већ да им је посвећивана посебна пажња, због чега нема елемената поступања које би представљало посебан облик дискриминације из члана 12. Закона о забрани дискриминације.

Имајући у виду наведено, неосновани су ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**